

Kliimamuutustega kohanemine, riskide ennetamine ja katastroofidega toimetulek. Suurendada elurikkust, rohelist taristut linnakeskkonnas ja vähendada saastet.

Peamised väljakutsed ja eesmärgid on seotud nii „Eesti 2035“, „Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030“ kui ka „Siseturvalisuse arengukava 2020-2030“ eesmärkidega.

Maailm seisab silmitsi kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemisega ja see mõjutab ka eestimaalaste elukvaliteeti, meie loodust ja majanduskeskkonda. Elurikkuse hävimisega kaob looduse suutlikkus pakkuda meile eluks vajalikke loodushüvesid (sh puhas vesi, õhk, toit ja loodusvarad). Mida rohkem on toimivaid ja elurikkaid ökosüsteeme, seda paremini oleme varustatud inimese eksistentsiks vajaliku ja suudame taluda keskkonna saastatust ja kohaneda kliimamuutustega.

Siseturvalisuse valdkonnas on kliimamuutuste tõttu vaja senisest enam pöörata tähelepanu laialdaste maastiku- ja metsatulekahjude ennetamisele, nende tekke seiramisele ning puhkenud tulekahjude võimalikult ökonoomsele ja kiirele kustutamisele.

Üheks kõige olulisemaks kliimamuutuste mõjudega kohanemist pärssivaks teguriks on vähene teadlikkus kliimamuutustega kaasnevatest mõjudest ja puudulik riskidega arvestamine igapäevases käitumises. Kuigi uuringute kohaselt on viimastel aastatel kliimateadlikkus suurenenud, on siiski KOVide üldine valmisolek leevendamise- ja kohanemismeetmeid planeerida ja ellu viia madal, mis on otseses sõltuvuses elanikkonna ja omavalitsuste spetsialistide ja otsustajate kliimateadlikkuse tasemega.

„Kliimamuutustega kohanemine, riskide ennetamine ja katastroofidega toimetulek“ panustab otseselt „Eesti 2035“ horisontaalsesse aluspõhimõttesse, mis seab eesmärgiks, et **aastaks 2050 on Eesti konkurentsivõimeline, teadmispõhise ühiskonna ja majandusega kliimanetraalne riik, kus on tagatud kvaliteetne ja liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutuste põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada.**

Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 üldeesmärk: **suurendada Eesti riigi regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks.**

- **Üleujutusmeede** - Üleujutuse riskide maandamiskava meetmete toetamine. (KeM)
- **Kombineeritud sadeveesüsteemid** sh. lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamise toetamine. (KeM)
- **Mürgalade, sh soode, jõgede, järvede ja sootide, sealhulgas halvas seisus olevate veekogude taastamine.** Kliimamuutuse puhverdamisel on oluliseks tööriistaks bioloogilise mitmekesisuse säilitamine; toimivad ökosüsteemid on kliimamuutuste negatiivsete mõjude suhtes paindlikumad ning olulise tähtsusega süsinikuvarude haldamisel. Tähelepanu tuleb pöörata kliimatundlike mürgalade tingimuste parandamisele, et leevendada kliimamuutusest tulenevaid mõjusid ja siduda süsinikku.
- **Päästevõimekuse suurendamine** ja valmisoleku tõstmine ekstreemsete ilmastikuoludega toimetulekuks, kaasaegse päästevarustuse ja -sõidukite soetamine. (SiM)
- **Sadamate akvatooriumi kaitse** - Amortiseerunud sadamarajatiste ja akvatooriumite väljaehitamine ning süvendamine kaitseks ilmastikumõjude eest. Töid teostatakse esmalt Ringsu, Kihnu, Heltermaa ning Rohuküla sadamas (MKM)
- **Teadlikkuse suurendamine** kliimamuutustega kaasnevatest riskidest ja võimalustest. (KeM)
- **Keskkonna-, ilma- ja tugisüsteemide arendamine sh teeilmajaamade rekonstrueerimine. (KAUR ja TA, VTA ja EKUK laborid).**

Kliimamuutuse negatiivse mõju vähendamiseks tervisele ja elukvaliteedile on vajalik investeerida ka keskkonnaseire süsteemidesse (nii in-situ kui kaugseiresse (meteoroloogilised radarid), mille alusel koostatakse/tagatakse usaldusväärsed ilmaprognoosid ja õigeaegsed hoiatused ohtlike ilmastikunähtuste osas. Süsteemide arendamine tagab erinevatele ametkondadele õigeaegse ja täpse informatsiooni ennetus- ja päästetööde planeerimisel nii merel kui ka maismaal.

Ekstreemsed ilmaolud nagu nt äärmuslikud temperatuuri kõikumised, suurenenud sademe hulk, sagenevad tormid jne on väljakutseks liiklusohutuse tagamisel ja teehooldusel. Teeilmajaama seiresüsteemi uuendamine võimaldab teehoolde teostajatel paremini ennetada ilmastikuohtudele reageerimist, saab kasutada optimaalseid ja õigeaegseid teehoolde tegevusi, mille tulemusel väheneb liiklusõnnetuste arv ja libedusetõrjeks kasutatav kloriidide kogus.

- **Linnade rohestamiskavade koostamise ja elluviimise toetamine**

Rohealad vähendavad õhu-, vee- ja mürasaastet, kaitsevad üleujutuste, põua ja kuumalainete eest ning säilitavad seose inimeste ja looduse vahel. Loodus reguleerib kliimat ning heitkoguste vähendamiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks on oluline rakendada looduspõhiseid lahendusi. Elurikkuse suurendamine aitab jahutada linnapiirkondi ja leevendada loodusõnnetuste mõju. Linnade rohealadest, sh parkidest, metsasaludest, niidualadest, veekogudest, on inimestele palju kasu ning need pakuvad ka mitmesuguseid võimalusi ettevõtjatele ja pelgupaika erinevatele taime- ja loomaliikidele. Arvestades linnapiirkondades elavate inimeste osakaalu jätkuvat suurenemist, on linnade elurikkuse parendamine, sh rohealade täiendav rajamine oluline nii kliimamuutustega kohanemiseks kui ka inimeste tervise parandamiseks.

Arutus keskendutakse üleujutusmeetme, kombineeritud sadeveesüsteemide rajamise ja kliimateadlikkuse suurendamise sekkumisele kuna kohanemise meetmete all on suures osas riiklikud investeeringud.

Üleujutusmeede

Meetme eesmärk on ära hoida või vähendada üleujutuste võimalikke kahjulikke tagajärgi inimese tervisele, keskkonnale, kultuuriväärtustele ja majandustegevusele. Meetme tegevused panustavad üleujutusega seotud riskide maandamiskavas sisalduvate meetmekava tegevustesse ja eesmärkide saavutamisse.

Kombineeritud sadeveesüsteemide sh lahkvoolsete sadeveesüsteemide rajamise toetamine.

Tiheasustatusega aladel esineb üleujutuste korral vihmavee äravoolu puhul oht, kus sademevee maasse imbustumist vähendab oluliselt vett halvasti või üldse mitte juhtiv pinnasekate. Meetme eesmärk on toetada kaasaegsete sademeveesüsteemide sh säästvad äravoolusüsteemide (SUDS) või looduslähedaste süsteemide kasutuselevõttu, et vältida sademeveest tulenevaid üleujutusi ja leevendada kuumalainest põhjustatud nn soojussaare efekti.

Kliimateadlikkuse suurendamine.

KOVide kompetentsi/teadmiste tõstmine ja toetamine kliima- ja energiaeesmärkide elluviimisel. Kliimamuutustest teadlikkuse suurendamine läbi teavituskampaaniate, koolituste ja infopäevade nii kohanemise kui ka leevendamise osas nii elanike seas üldiselt kui ka KOVide maakasutuse, planeerimise spetsialistide, planeerijate ja arhitektide seas.

Linnade rohestamiskavade koostamise ja elluviimise toetamine

Eesmärk on suurendada KOVides elurikkuse elementide ja kujundusvõtete kasutamist ja rohealade sidususe suurendamist linnaplaneerimises: liigirikaste niidulaikude ja muu loodusliku haljastusega alade loomine/taastamine, et aidata mh kaasa tolmeldajate arvukuse suurendamisele, looduslähedaste veesilmade rajamine, linnaparkide elurikkuse parendamine.

Üleujutusmeede

- Kas huvigruppidel/partneritel on sisulisi ettepanekuid üleujutusmeetme osas?
- Kas taotlejatel on ettepanekuid hindamiskriteeriumide osas?
- Milline on KOVide üldine valmisolek tulla taotlema (milline on ÜP-de ja DP-de koostamise seis)?

Kombineeritud sadeveesüsteemide sh lahkvoolsete sadeveesüsteemide rajamise toetamine

- Kas huvigruppidel/partneritel on sisulisi ettepanekuid toetusmeetme osas?
- Kas taotlejatel on ettepanekuid hindamiskriteeriumide osas?
- Milline on KOVide üldine valmisolek tulla taotlema (milline on ÜP-de ja DP-de koostamise seis)?
- Kuivõrd peaks kombineeritud sadeveesüsteemide rajamise meede olema sidustatud ÜVVK arendamise kavadega?

Kliimateadlikkuse suurendamine

- Millised on huvigruppide/partnerite peamised murekohad kliimateadlikkuse osas?
- Millised võiksid olla võimalikud lahendused ja sihtgrupid?

Linnade rohestamiskavade toetusmeede

- Kas huvigruppidel/partneritel on sisulisi ettepanekuid toetusmeetme osas?
- Kas taotlejatel on ettepanekuid hindamiskriteeriumide osas?
- Milline on KOVide üldine valmisolek tulla taotlema?

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

rahastatud
EL NextGenerationEU
poolt

